

We gebruiken straks Mentimeter om u vragen te stellen
U kunt alvast inloggen via www.menti.com met deze code: 7821 7202

Themasessie Natuur & landschap

Zoekgebied K – Oost Gelre en Berkelland

16 februari 2023

Programma

Themasessie Natuur & landschap

16 februari 2023

Presentaties

1. Alex de Meijer – Natuur & Milieufederatie Gelderland
2. Jan Stronks – ecooloog bij Staring Advies

In gesprek

1. Visuele demonstratie
2. Landschap
3. Natuur
4. Windbeleid

Afsluiting (rond 22u)

Samen voor mooie en duurzame provincies

2023

 **de natuur en
milieufederaties**

“Daar waar bijna geen natuurwaarden meer zijn wil je die toevoegen aan projecten, en waar ze wel zijn wil je ze zoveel mogelijk ontzien én versterken.”

Annie van der Pas, netwerkdirecteur NMF

Dit geldt voor álle projecten, van woningbouw tot infrastructuur en van de landbouw- tot de energietransitie. Zo slaan we, na een eeuw achteruitgang van biodiversiteit en landschap, een ander pad in en houden we ons land leefbaar voor volgende generaties.

Wie zijn wij?

De Natuur en Milieufederaties

Mooie en duurzame provincies voor nu en later:

- ▶ Tegengaan van **klimaatverandering** en aanpassing aan de gevolgen
- ▶ Herstel van **biodiversiteit**
- ▶ Stimuleren van een **circulaire economie**

Wie zijn wij?

We staan voor: energietransitie drievoudig duurzaam

1. Snelle energietransitie

- Besparen én duurzaam opwekken: zon + wind + aquathermie + ...
- Niet wachten maar alle zeilen bijzetten

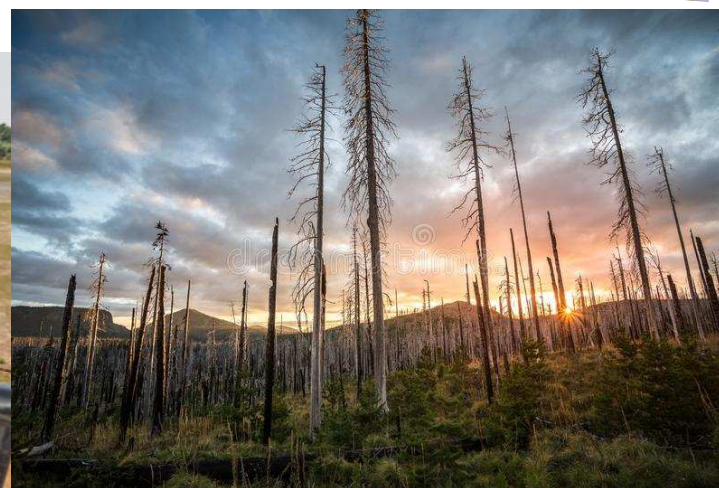
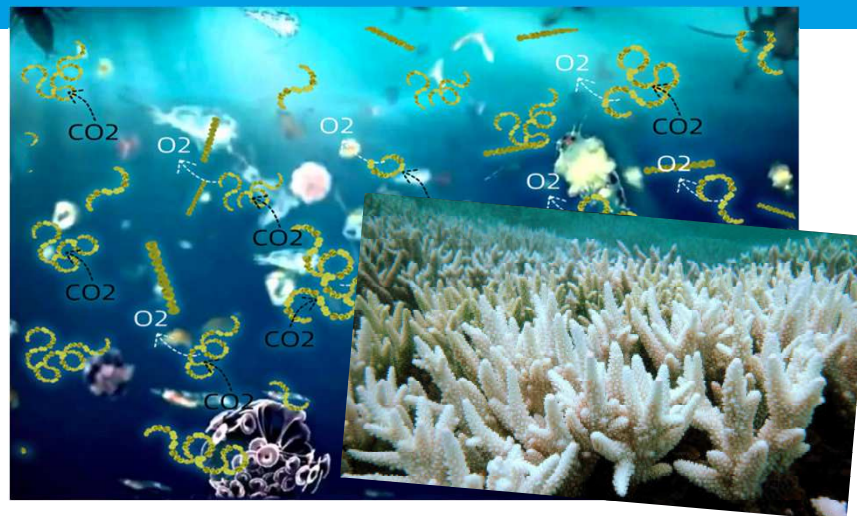
2. Oog voor natuur & landschap

- Vermijd kwetsbare locaties
- Zorgvuldige inpassing: behoud kwaliteit leefomgeving
- Kansen voor natuurontwikkeling!

3. Initiatieven van onderop

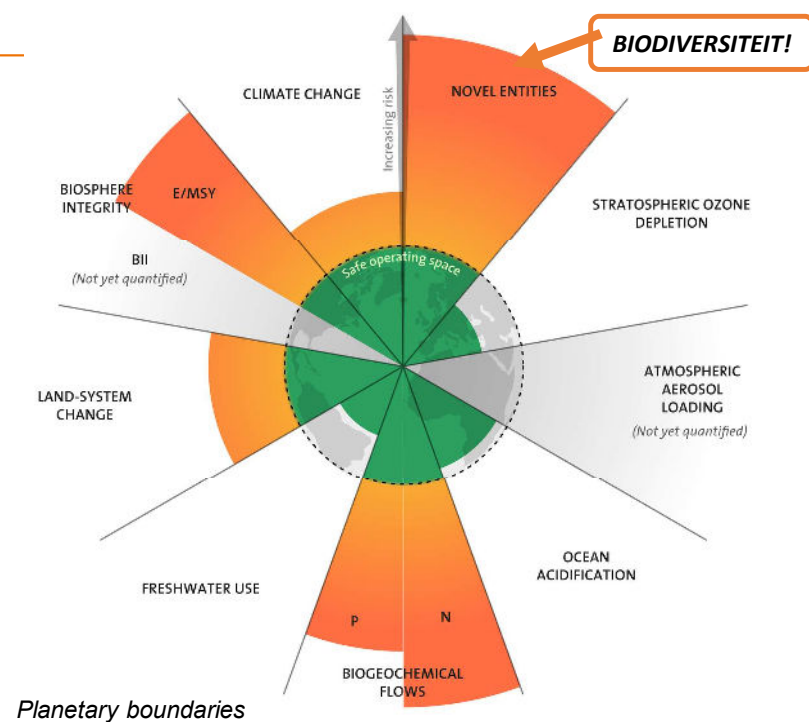
- Lokaal verantwoordelijkheid nemen
- Meerwaarde voor lokale gemeenschap
- Lokaal eigenaarschap

Klimaatcrisis

Samen voor mooie en duurzame provincies

Biodiversiteitscrisis

Europese Rode Lijst

Eén op de vijf vogelsoorten in Europa is met uitsterven bedreigd

De ijsvogel. Beeld Shutterstock

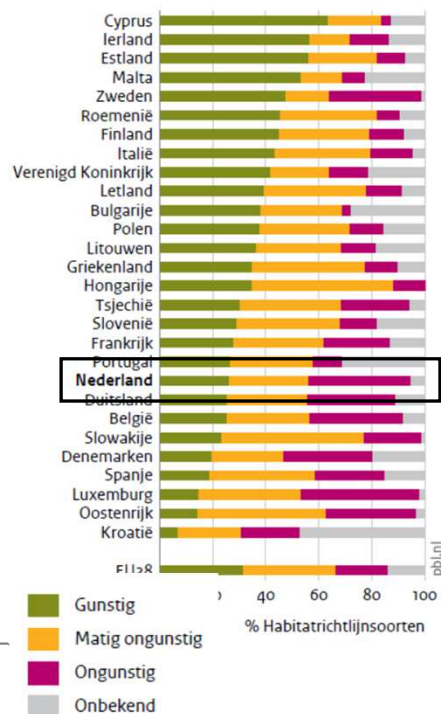
Eén op de vijf vogels is met uitsterven bedreigd, dat blijkt uit de Europese Rode Lijst van vogels die BirdLife International publiceerde. De slechte staat van de vogels laat zien dat hun leefgebieden slecht worden beheerd.

Sebastiaan Grosscort 20 oktober 2021, 16:01

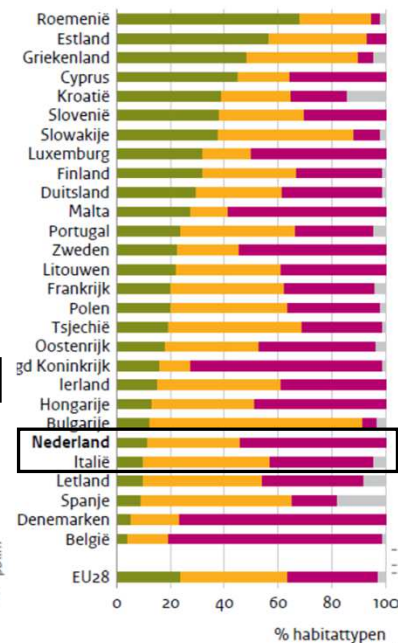
Waarom een natuurinclusieve energietransitie?

Situatie in Nederland ernstig

Staat van instandhouding

van instandhouding

Nieuws Sport Uitzendingen

Rapport: ronduit slecht gesteld met natuur, Nederlands beleid schiet tekort

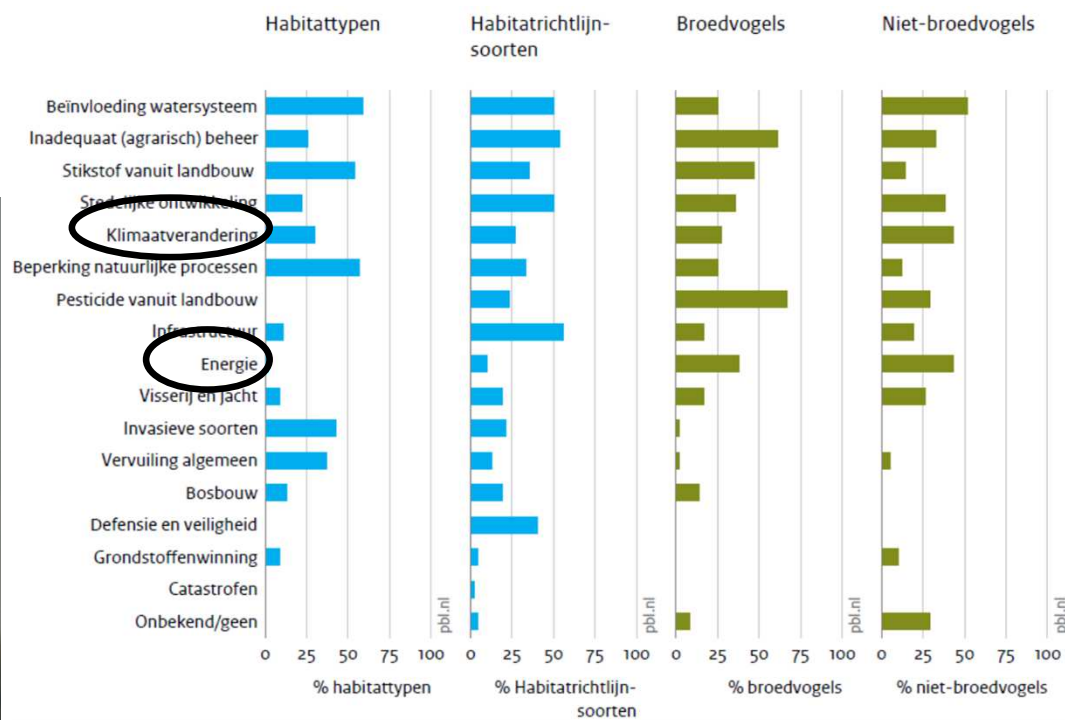
- **Kaalslag in landelijk gebied**
- **Basiskwaliteit natuur moet omhoog**
- **Natuur is nu vooral een kostenpost**
- **Gebiedsgerichte / integrale aanpak nodig**

Het Nederlandse beleid richt zich te veel op officiële natuurgebieden, zoals hier de Oostvaardersplassen. ANP

Samen voor mooie en duurzame provincies

Waarom een natuurinclusieve energietransitie?

Ook energie(transitie) een risico

Waarom een natuurinclusieve energietransitie?

Actualiteit

Natuurinclusief ontwerpen

Tijd voor een cultuuromslag

Natuurinclusief als de nieuwe standaard

<i>Kostenpost</i>	→	<i>Meerwaarde</i>
<i>Sluitstuk</i>	→	<i>Uitgangspunt</i>
<i>Nice to have</i>	→	<i>Must have</i>

Vermijd kwetsbare locaties

Zorgvuldige inpassing, mitigatie, compensatie

Een plús voor natuur (en landschap)

Kansen voor natuurontwikkeling
Werken aan populatieversterking

Mentimeter: vraag 1, 2 en 3

Windturbines en natuur

Jan Stronks

Inhoud presentatie

- Introductie
- Niet locatiegebonden negatieve effecten
- Locatiegebonden negatieve effecten
- Beperken negatieve effecten windturbines
- Positieve effecten

Intro

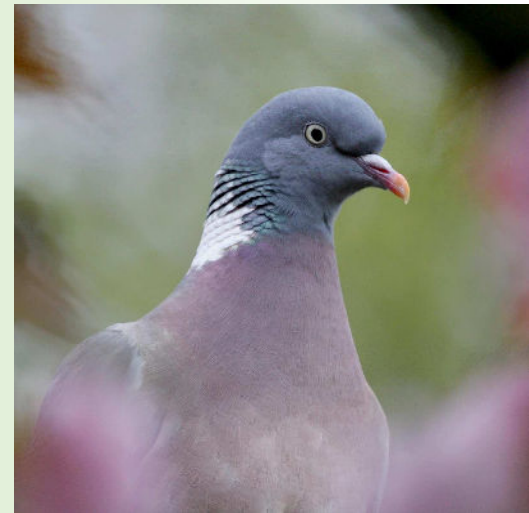
- Staring Advies
- De uitnodiging kan suggereren dat ik hier ook namens de VALA spreek, dit is nadrukkelijk niet het geval. Ook niet namens andere opdrachtgevers.
- Op wetgeving wordt niet ingegaan
- Presentatie staat los van politiek, zoekgebieden etc.
- Huidige en potentiële natuurwaarden in de gemeenten Oost Gelre en Berkelland en de mogelijke invloed van windturbines daarop zijn het onderwerp van deze presentatie

Niet locatiegebonden effecten

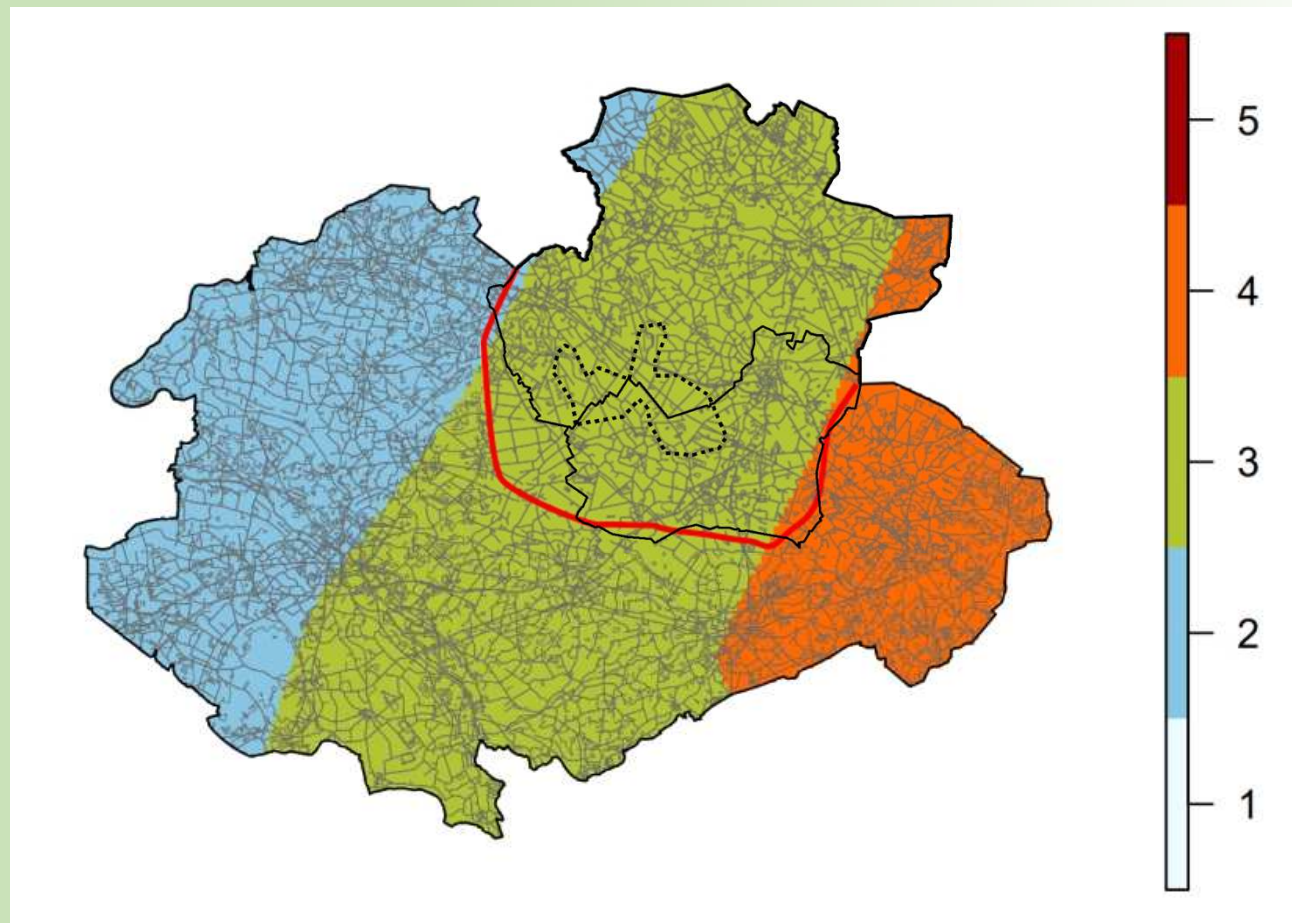
- Seizoensgebonden migratie van vogels, vleermuizen en insecten
- In het gebied is gestuwde migratie niet waarschijnlijk
- Gestuwde trek vooral langs de kust
- Negatieve effecten: sterfte, verwonding en ontwijking van windturbineparken
- Negatieve effecten van windturbines op seizoensgebonden migratie overal in het gebied ongeveer hetzelfde

Vogels

- Migratie van miljoenen vogels in voor- en najaar

Gevoeligheidskaart vogeltrek en windturbines

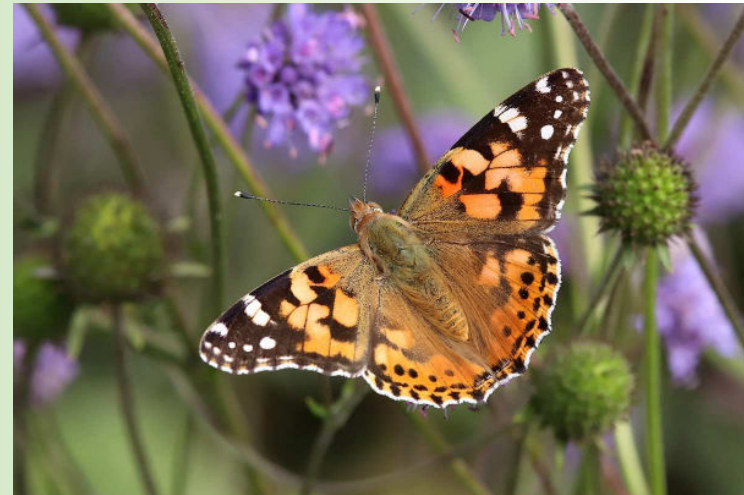
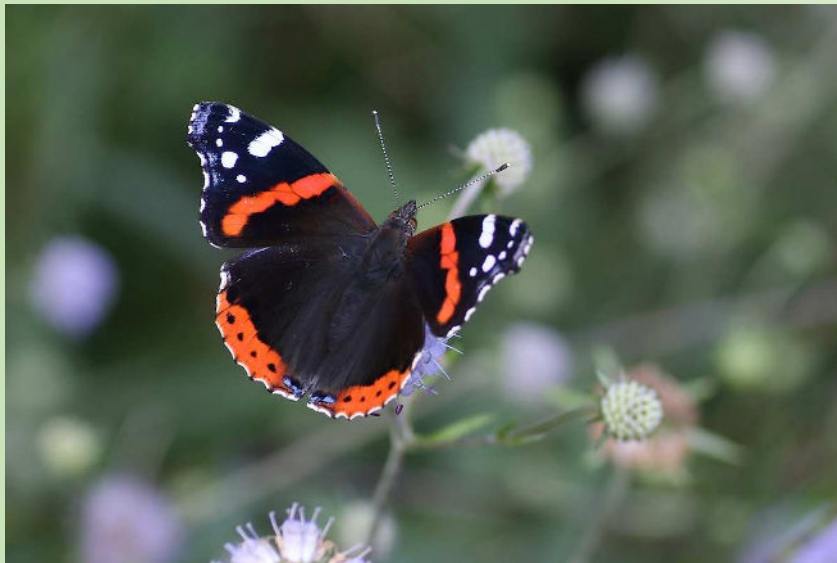

Vleermuizen

- Ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis migreren over grote afstanden
- Bosvleermuis en meervleermuis migreren over kleinere afstanden
- Belangrijkste perioden: voor- en najaar
- Vleermuizen zijn erg kwetsbaar, de vrouwtjes krijgen slechts één jong per jaar

Insecten

- Voorbeelden: distelvlinder en atalanta

Locatie gebonden effecten

- Sterfte en verwonding lokale vogels, vleermuizen en insecten
- Verkleining leefgebieden van soorten
- Aantasting leefgebieden
- Veranderingen in ecosystemen

Kwetsbare broedvogels

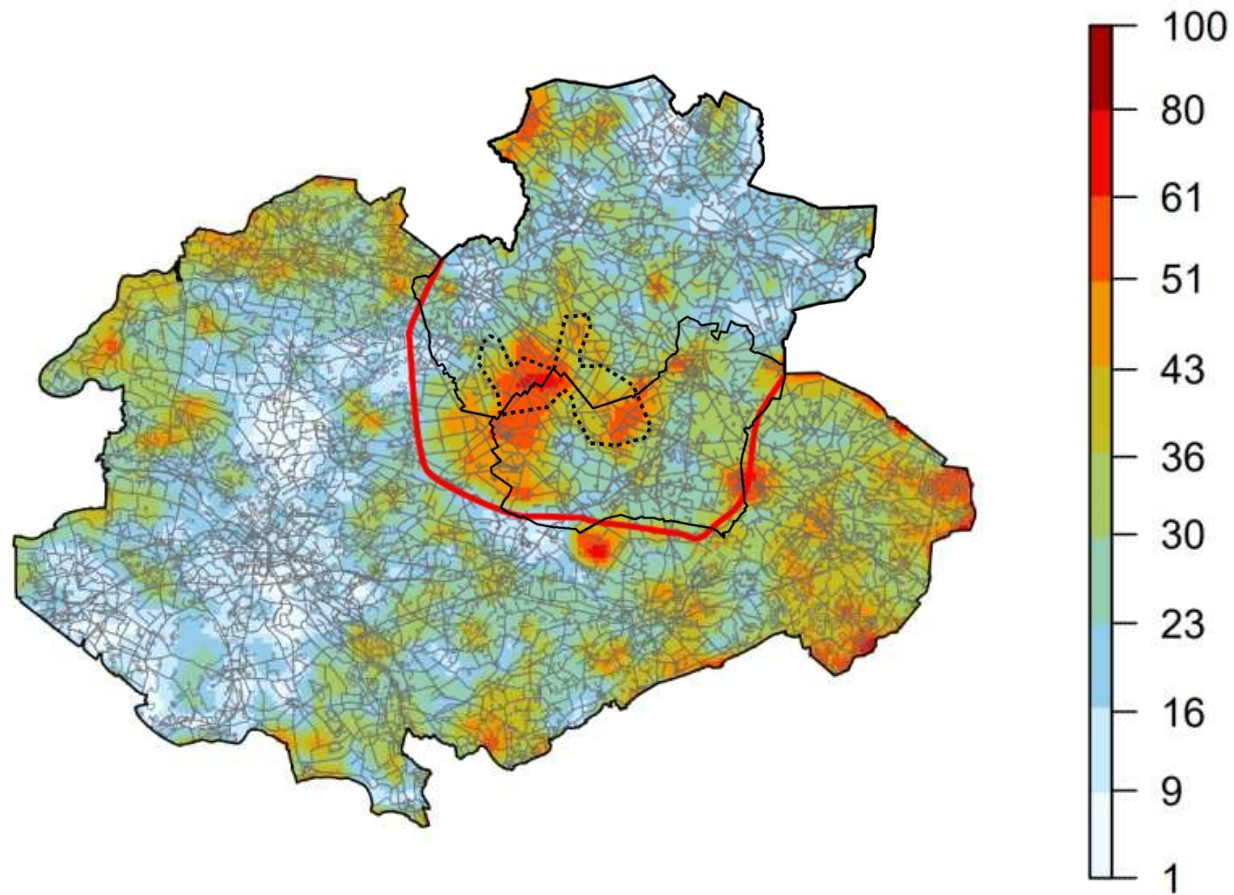
- Roofvogels, waaronder zeearend en rode wouw (s,a)
- Reigers (s,a)
- Kraanvogel (s,a)
- Weidevogels (s,a,v)
- Oehoe (s,a)
- Zwarte ooievaar (s,a)

s=sterfte a=aantasting leefgebied v=verkleining leefgebied

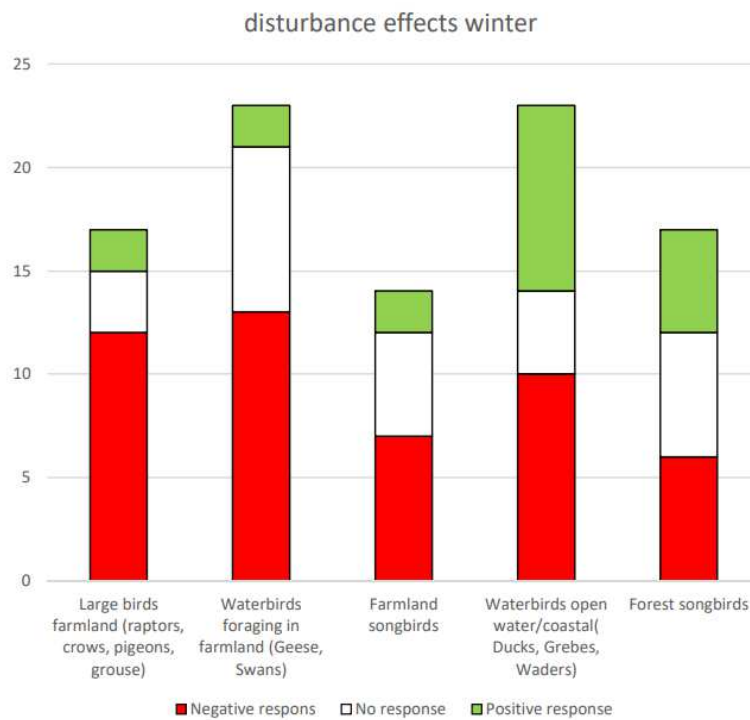

Gevoeligheidskaart broedvogels en windturbines

Impact verstoring winter

Kwetsbare vleermuizen

- Rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis, jagen tot circa 100 meter hoogte
- Andere soorten jagen op hoogtes beneden 50 meter

Insecten

- Bijvoorbeeld uitzwermende mieren
- Duits onderzoek: circa 50 kilo dode insecten per jaar per molen (theoretisch onderzoek)
- De meeste soorten komen niet op de hoogte van de rotorbladen

Beperken negatieve effecten

- Windmolenparken niet aanleggen in kwetsbare gebieden of in de directe omgeving daarvan (weidevogelgebieden, Gelders Natuur Netwerk, Groene Ontwikkelzone)
- Turbines uitrusten met vogeldetectiesystemen
- Kleur rotorbladen aanpassen
- Verlichting windturbines

Positieve effecten windturbines

- Tegengaan klimaatverandering
- Onstaan van kruidenrijke begroeiing, goed voor insecten en vogels
- Compensatie van natuur in de omgeving
- Visverbod rond windturbines op zee: meer vis als voedsel voor zeehonden en zeevogels

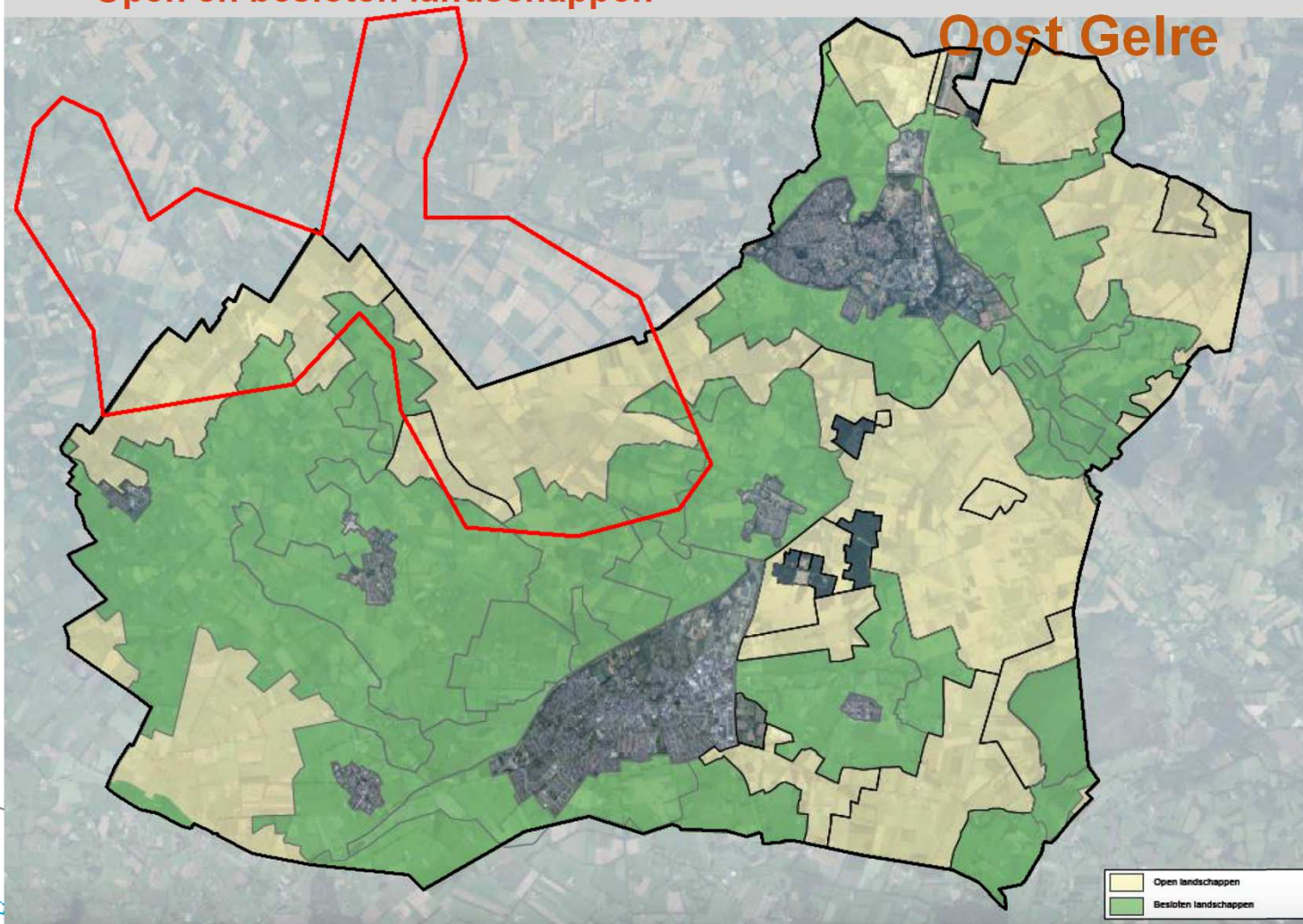
Mentimeter: vraag 4 en 5

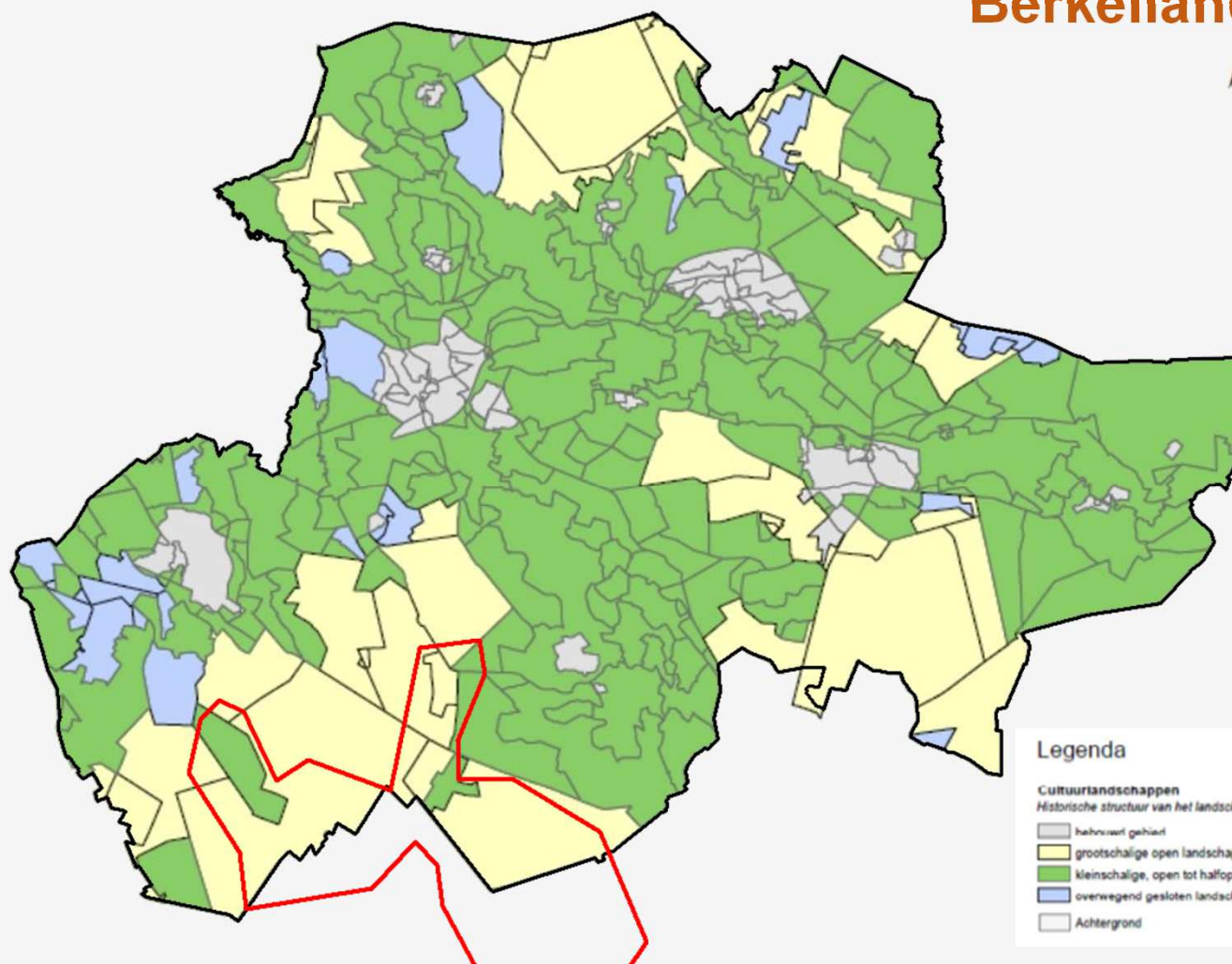
Windenergie & natuur en landschap - voorbeelden

Open en besloten landschappen

Oost Gelre

Berkelland

Landschap

Landschapspijn ?

- ▶ Nieuwe laag 'boven' het landschap:
 - Ielijk of niet is subjectief, maar in elk geval zéér aanwezig

Wat kun je doen om effecten te verzachten:

- ▶ (Beperkte) mogelijkheden met locatiekeuze en -inrichting
- ▶ In vergunning afdwingen: nachtelijke verlichting uit, slagschaduwregeling, zoveel mogelijk beperken geluidsoverlast
- ▶ Aan beleving (door bewoners, recreanten, onderwijs) kun je werken

Natuur - mitigatie en compensatie

Windpark Krammer

- ▶ DTBird en DTBat
- ▶ Verbetering habitat, oeverwaluwanden, eiland voor Noordse woelmuis en kustbroeders
- ▶ Ecologiefonds

Windpark Deil

- ▶ Nieuw plasdrasgebied voor water- en weidevogels

Windpark Koningspleij

- ▶ Stilstand voor overwinterende wulpen in ochtend- en avond

Windpark den Tol

- ▶ Turbine minder vanwege weidevogels ('externe werking' Natura 2000)

Plus voor de natuur

Komt bóvenop de verplichte mitigatie en compensatie

Bijvoorbeeld:

- ▶ bijdrage aan regionaal fonds voor natuur- en landschapsversterking
- ▶ meeliften met reeds lopende trajecten (Bossenstrategie, Gelderse aanpak landelijk gebied, droogte-aanpak Achterhoek)
- ▶ investeren in écht goed functionerend weidevogelgebied (plasdras, kruidenrijk, beheer...)

[handreiking](#) >>

Handreiking Populatieversterking

Kwetsbare vleermuizen en vogels in de energietransitie

de natuur en
milieufederaties

Vogelbescherming
NEDERLAND

Zoogdier
vereniging

Mentimeter: vraag 6 en 7

Vervolgstappen zoekgebied K

Februari

Afronding Natuur & landschap

1. Digitale vragenlijst per mail: morgen

2. Verslag (met geluidsopnames): circa drie weken

Maart

Excursie naar windpark

Themasessie volksgezondheid

April

beleidskaders voor 80% gereed

Windcafé

Stakeholder-gesprekken

September

Beleidskaders gereed

start formele inzage & windcafé

Verder in gesprek

1. Visuele demonstratie
Windplanner van The Imagineers – Tedde Langhout
2. Landschap
Alex de Meijer – Natuur en Milieufederatie Gelderland
3. Natuur
Jan Stronks – Staring Advies
4. Windbeleid
Gemeenten Berkelland & Oost Gelre

Bedankt voor uw komst!

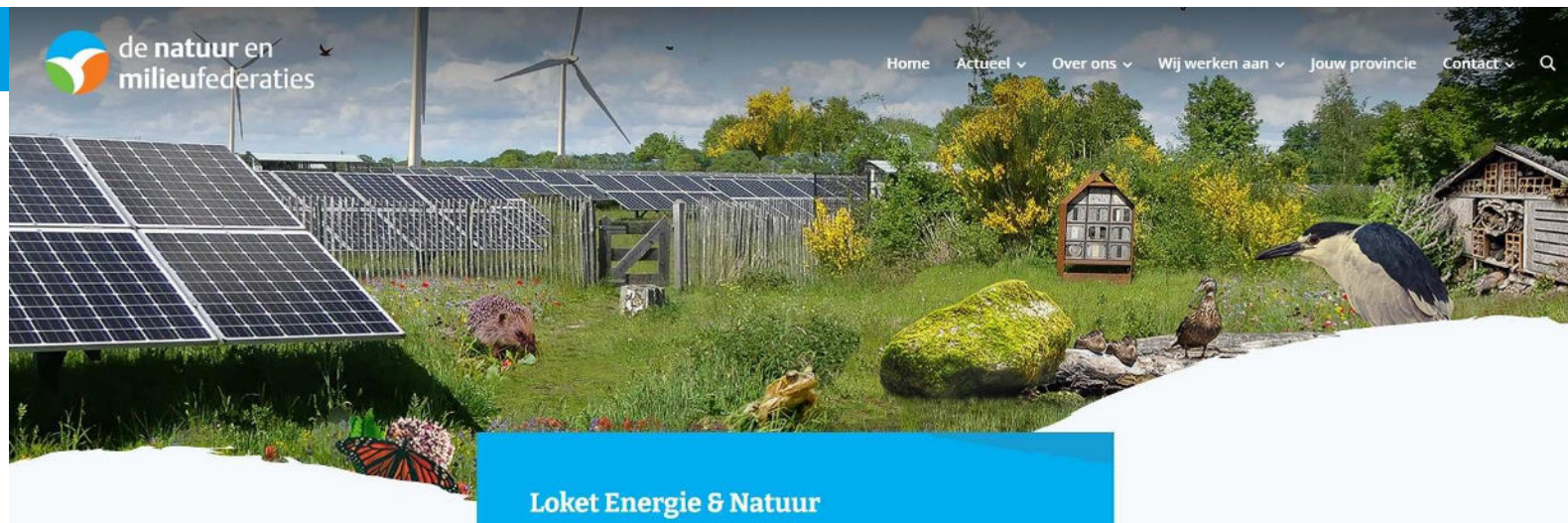
Meer informatie

www.energieneutraaloostgelre.nl
www.gemeenteberkelland.nl/zoekgebiedk

Heeft u vragen?

energieneutraal@oostgelre.nl
info@gemeenteberkelland.nl

Meer informatie

Dé kennisplek voor biodiversiteit in zonne- en windparken

- [Toolbox Natuurinclusieve Energietransitie](#)
- [Enkele factsheets wind op land](#)
- [Handreiking 'Wind en zonneparken realiseren samen met inwoners'](#)
- [Podcasts 'Op de bres voor een groene RES'](#)

- ▶ Stel je hulpvragen en denk mee over de onderzoeksagenda
- ▶ Neem een kijkje in de etalage van projecten

